

DRŽAVNI PROGRAM
PRESEJANJA IN ZGODNJEGA
ODKRIVANJA PREDRAKAVIH
SPREMEN IN RAKA NA
DEBELEM ČREVESU IN DANKI

Letno poročilo o delovanju Programa Svit za obdobje od 1.1. do 31.12.2020

SLOVENIJA:

Od 1.1. do 31.12.2020 so bile v program povabljene 308.703 osebe in 307.450 osebam je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju sta vrnili 197.902 osebi (64,37 %). Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 11.878 (6,00 %) oseb. V programu ni želelo sodelovati 356 oseb (0,12 %). Komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata na prikrito krvavitev blata je bil poslan 186.090 osebam. Za analizo primerne vzorce je do 31.12.2020 vrnilo 176.731 (94,56 %) oseb. Med analiziranimi osebami je imelo 165.670 (93,74 %) oseb negativen izvid in 11.061 (6,26 %) oseb pozitiven izvid. Presejane¹ je bilo 60,05 % povabljenih populacije. V letu 2020 je bilo izvedenih 10.741 kolonoskopij v 25 pooblaščenih kolonoskopskih centrih.

Vabljenje ciljne populacije po mesecih prikazuje Tabela 1.

Podrobnejša analiza odzivnosti² po zdravstvenih regijah (glej Tabelo 2) je pokazala najvišjo odzivnost vabljenih v program v zdravstveni regiji Nova Gorica (68,42 %), najnižjo pa v zdravstveni regiji Koper (60,84 %).

Tabela 1. Vabljenje oseb ciljne populacije v Program Svit v letu 2020

Mesec vabljenja	Letnica rojstva												
Januar	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
Februar	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
Marec	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
April	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
Maj	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
Junij	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
Julij	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970

¹ Presejanost je določena kot količnik med številom oseb, ki so vrnile komplet vzorcev blata (ne glede na to, ali so bili ustrezni za analizo ali ne) v obdobju od 1.1.2020 do 31.12.2020, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so vrnile komplet vzorcev blata in številom oseb, ki jim je bilo poslano in vročeno vabilo minus število oseb z izključitvenimi kriteriji v obdobju od 1.1.2020 do 31.12.2020, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene oz. imele evidentiran izključitveni kriterij.

² Odzivnost na poslana vabila je določena kot količnik med številom oseb, ki so vrnile podpisano izjavo o sodelovanju v Programu Svit v obdobju od 1.1.2020 do 31.12.2020, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene in številom oseb, ki jim je bilo vabilo poslano v obdobju od 1.1.2020 do 31.12.2020, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene minus število oseb, ki jim vabilo ni bilo vročeno v istem obdobju, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene.

Avgust	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
September	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
Oktober	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
November	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970
December	1946	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970

Tabela 2. Odzivnost vabljenih v Program Svit na ravni Slovenije in po zdravstvenih regijah v letu 2020

Zdravstvena regija	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
CELJE	64,41%	58,61%	69,98%
KOPER	60,84%	55,57%	65,98%
KRANJ	67,59%	62,94%	71,78%
LJUBLJANA	64,99%	59,18%	70,35%
MARIBOR	61,89%	56,05%	67,46%
MURSKA SOBOTA	62,00%	56,64%	66,98%
NOVA GORICA	68,42%	64,09%	72,58%
NOVO MESTO	65,31%	59,04%	71,42%
RAVNE NA KOROŠKEM	65,30%	59,71%	70,83%
SLOVENIJA	64,37%	58,78%	69,64%

Odkritih je bilo 216 primerov raka debelega črevesa in danke, 2.131 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka. Tabela 3 prikazuje vrsto in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2020. Navedeni podatki so odraz preliminarne analize na dan 12.1.2021.

Tabela 3. Vrsta in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2020

Odkrita patologija	število	delež
Karcinom	216	2,08%
Suspektno za karcinom	31	0,30%
Limfom	2	0,02%
Nevroendokrini tumor	11	0,11%
Napredovali adenom	2.131	20,57%
Ne-napredovali adenom	3.722	35,92%
Sesilna serirana lezija	444	4,29%
Hiperplastični polip	506	4,88%
Druge ne-neoplastične najdbe	392	3,78%
Histološki izvid ni vnešen	1	0,01%
Najdbe brez vzorcev za histologijo	2.079	20,07%
Brez najdb	826	7,97%
Skupaj	10.361	100,00%

ZDRAVSTVENA REGIJA LJUBLJANA:

Od 1.1. do 31.12.2020 je bilo v program povabljenih 93.510 oseb, od tega 44.970 moških in 48.540 žensk. 92.982 osebam, od tega 44.586 moškim in 48.396 ženskam, je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 60.433 (64,99 %) oseb, od tega 26.387 (59,18 %) moških in 34.046 (70,35 %) žensk. Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 3.879 (6,42 %) oseb, od tega 1.638 moških in 2.241 žensk. V programu ni želelo sodelovati 136 oseb (0,15 %), od tega 61 moških in 75 žensk. Od 53.462 vrnjenih kompletov vzorcev blata primernih za analizo je bilo 50.296 (94,08 %) testov negativnih in 3.166 (5,92 %) testov pozitivnih. Presejane je bilo 60,27 % povabljene populacije. Odzivnost vabljenih po občinah prikazuje Tabela 4.

V letu 2020 so 3.803 osebe s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu prvič opravile kolonoskopijo. Odkritih je bilo 54 primerov raka debelega črevesa in danke, 574 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka.

Tabela 4. Odzivnost vabljenih v zdravstveni regiji Ljubljana po občinah v letu 2020

Občina	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Cerkno	76,92%	74,23%	79,51%
Logatec	74,09%	66,92%	80,70%
Lukovica	72,42%	63,04%	81,79%
Moravče	71,64%	66,67%	76,39%
Trzin	71,60%	65,29%	77,36%
Idrija	71,30%	68,51%	73,77%
Šmartno pri Litiji	71,16%	66,08%	76,90%
Horjul	70,71%	61,38%	79,23%
Dobrova-Polhov Gradec	70,64%	66,67%	74,44%
Komenda	70,57%	64,55%	75,74%
Loški Potok	69,41%	67,88%	71,19%
Škofljica	69,12%	63,73%	73,92%
Domžale	68,79%	63,37%	73,56%
Mengeš	68,47%	63,02%	73,60%
Grosuplje	68,36%	63,49%	72,99%
Vrhnika	68,26%	60,60%	75,78%
Vodice	68,24%	65,11%	71,03%
Kamnik	67,80%	61,98%	73,19%
Ribnica	67,64%	63,51%	71,83%
Log-Dragomer	67,53%	61,88%	73,24%
Velike Lašče	67,33%	62,20%	72,17%
Kočevje	66,90%	61,18%	72,41%
Brezovica	66,45%	62,31%	70,49%
Medvode	65,99%	60,64%	70,73%
Litija	65,91%	57,97%	73,63%
Cerknica	65,56%	59,79%	71,65%
Kostel	65,55%	67,65%	62,75%
Borovnica	65,21%	61,56%	68,85%

Sodražica	65,12%	63,25%	67,09%
Ivančna Gorica	65,11%	59,31%	70,96%
Zagorje ob Savi	64,63%	58,77%	70,06%
Dol pri Ljubljani	64,62%	60,05%	68,68%
Osilnica	64,18%	55,00%	77,78%
Ig	64,05%	57,09%	71,02%
Bloke	63,18%	52,03%	77,32%
Dobrepolje	62,71%	60,79%	64,75%
Hrastnik	62,24%	55,85%	68,39%
Ljubljana	62,15%	55,82%	67,75%
Loška dolina	61,29%	56,94%	65,70%
Trbovlje	59,09%	53,49%	64,06%
Zdravstvena regija LJUBLJANA	64,99%	59,18%	70,35%

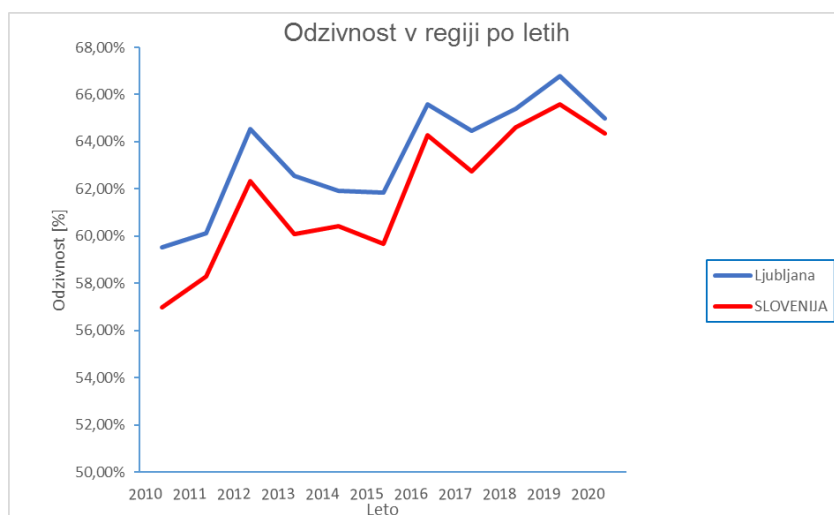
Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2016 do 2020 prikazuje Tabela 5. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Ljubljana v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji prikazuje Graf 1.

Tabela 5. Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2016 do 2020 v zdravstveni regiji Ljubljana

Občina	2016	2017	2018	2019	2020
Bloke	68,04%	66,80%	59,38%	67,68%	63,18%
Borovnica	67,47%	67,47%	63,38%	65,08%	65,21%
Brezovica	64,66%	65,58%	67,18%	68,34%	66,45%
Cerknica	66,60%	64,69%	63,93%	67,83%	65,56%
Cerkno	76,73%	73,33%	76,70%	75,09%	76,92%
Dobrepolje	64,29%	62,65%	62,34%	66,67%	62,71%
Dobrova - Polhov Gradec	65,09%	70,30%	69,35%	71,71%	70,64%
Dol pri Ljubljani	68,37%	67,11%	65,42%	68,52%	64,62%
Domžale	67,60%	65,66%	68,65%	69,52%	68,79%
Grosuplje	67,77%	64,35%	65,84%	67,62%	68,36%
Horjul	64,34%	64,43%	68,80%	68,80%	70,71%
Hrastnik	66,09%	64,25%	65,46%	65,73%	62,24%
Idrija	71,27%	69,96%	71,84%	73,36%	71,30%
Ig	62,82%	69,78%	64,86%	69,88%	64,05%
Ivančna Gorica	65,83%	65,27%	64,68%	66,23%	65,11%
Kamnik	69,10%	67,27%	68,88%	69,77%	67,80%
Kočevje	66,83%	64,49%	67,35%	65,51%	66,90%
Komenda	70,43%	68,36%	70,01%	69,86%	70,57%
Kostel	61,67%	63,64%	64,57%	72,82%	65,55%
Litija	67,75%	64,96%	68,26%	65,85%	65,91%
Ljubljana	63,23%	62,43%	63,11%	64,39%	62,15%
Log-Dragomer	67,53%	66,65%	69,18%	70,70%	67,53%
Logatec	73,14%	69,01%	71,11%	73,25%	74,09%
Loška dolina	60,00%	67,43%	63,54%	68,07%	61,29%
Loški Potok	65,52%	68,58%	68,34%	67,65%	69,41%
Lukovica	68,44%	66,41%	67,83%	70,25%	72,42%

Medvode	68,05%	66,78%	65,78%	69,02%	65,99%
Mengeš	68,57%	69,01%	68,08%	69,88%	68,47%
Moravče	70,16%	68,34%	72,04%	73,32%	71,64%
Osilnica	66,20%	55,00%	63,01%	66,67%	64,18%
Ribnica	67,82%	65,63%	64,10%	68,94%	67,64%
Sodražica	68,33%	63,14%	67,91%	74,11%	65,12%
Škofljica	69,05%	69,87%	69,27%	72,35%	69,12%
Šmartno pri Litiji	70,13%	71,62%	70,50%	71,88%	71,16%
Trbovlje	59,05%	56,58%	60,09%	59,34%	59,09%
Trzin	72,30%	68,18%	72,09%	69,94%	71,60%
Velike Lašče	67,58%	67,26%	65,28%	69,53%	67,33%
Vodice	70,44%	68,29%	67,58%	73,32%	68,24%
Vrhnika	72,56%	69,88%	69,41%	71,89%	68,26%
Zagorje ob Savi	65,34%	61,44%	64,51%	65,03%	64,63%
Zdravstvena regija Ljubljana	65,57%	64,47%	65,39%	66,79%	64,99%

Graf 1. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Ljubljana v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji

Ob kakršnikoli objavi teh podatkov je potrebno navesti vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka.

Po podatkih preventivnih centrov iz zdravstvene regije Ljubljana v regiji deluje 26 Svitovih kontaktnih točk, katerih naslovi in kontaktne osebe so navedeni v Tabeli 6.

Tabela 6. Seznam Svitovih kontaktnih točk v zdravstveni regiji Ljubljana

Zdravstveni dom	Naslov	Kontaktna oseba
Cerknica	Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica	Divna Klanfar
Domžale	Mestni trg 2, 1230 Domžale	Darija Jozeljič
Hrastnik	Novi dom 11, 1430 Hrastnik	Tamara Zemljak
Idrija	Otona Župančiča 3, 5280 Idrija	Špelca Velikanje
Ivančna Gorica	Cesta 2. grupe odredov 16, 1295 Ivančna Gorica	Petra Stopar, Tadeja Gruden
Kamnik	Novi trg 26, 1241 Kamnik	Vesna Vidmar
Kočevje	Roška cesta 18, 1330 Kočevje	Klavdija Klun
Litija	Partizanska pot 8a, 1270 Litija	Jožica Petrič, Neja Dragar
Ljubljana Bežigrad	Kržičeva ulica 10, 1000 Ljubljana	Špela Dolinar
Ljubljana Center	Metelkova ulica 9, 1000 Ljubljana	Alenka Slapšak
Ljubljana Moste-Polje -PE Moste	Prvomajska 5, 1000 Ljubljana	Irma Ulčar, Jožica Mesarič
Ljubljana Moste-Polje -PE Fužine	Preglov trg 14, 1000 Ljubljana	Marjetka Rampih
Ljubljana Moste-Polje -PE Polje	Cesta 30. avgusta 2, 1260 Ljubljana-Polje	Slavka Laznik
Ljubljana Šentvid	Ob zdravstvenem domu 1, 1210 Ljubljana Šentvid	Petra Globočnik
Ljubljana Šiška	Derčeva 5, 1000 Ljubljana	Zorica Pristov, Beti Zafran, Valerija Palkovič
Ljubljana Vič Rudnik	Šestova 10, 1000 Ljubljana	Diana Zorman
Logatec	Notranjska cesta 2, 1370 Logatec	Gorina Vilič
Medvode	Ostroviharjeva ulica 6, 1215 Medvode	Keti Simonska
Ribnica	Majnikova 1, 1310 Ribnica	Anka Debeljak Teja Arko
Ribnica ZP Loški potok	Hrib - Loški Potok 102, 1318 Loški Potok	Renata Troha
Ribnica ZP Sodražica	Cesta Notranjskega odreda 16, 1317 Sodražica	Dominika Arko
Ribnica ZP Velike Lašče	Javorškova ulica 9, 1315 Velike Lašče	Martina Bavdek
Trbovlje	Rudarska cesta 12, 1420 Trbovlje	Gabriela Hostnik
Vrhnika	Cesta 6. maja 11, 1360 Vrhnika	Jerneja Filipič

Zagorje ob Savi	Cesta zmage 1, 1410 Zagorje ob Savi	Eva Poglajen
ZD Grosuplje	Pod gozdom c.l/14, 1290 Grosuplje	Klavdija Zakrajšek

dr. Dominika Novak Mlakar, dr. med., spec.
Vodja Programa Svit

Pripravil:
Gregor Mežek, dipl. jav. upr. (UN)